

Dorotea Wollnerová, NEAGRÁRNÍ VÝROBA V RANÉM STŘEDOVĚKU. ARCHEOLOGICKÉ DOKLADY ZPRACOVÁNÍ KOVŮ

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bakalářská práce D. Wollnerové se soustřeďuje na evidenci jednoho z nejlépe archeologicky podchytitelných odvětví neagrárních aktivit – zpracování kovů. Práce se soustřeďuje na období raného středověku (rámcově 6.-12. století) s přesahem do století 13, kdy dochází v důsledku radikální transformace socioekonomické struktury společnosti k výrazným proměnám.

Zadání práce nesměřovalo primárně k technologickým aspektům výrobních procesů ani analýze výrobních zařízení ale k časoprostorové a sociálně-topografické evidenci kovozpracujících aktivit na území dnešních Čech a Moravy od získávání suroviny až po její finální zpracování do podoby výrobků. Domníváme se totiž, že tato evidence, začleněná do historického kontextu může výrazným způsobem napomoci k pochopení proměn a struktury raně středověkého hospodářství jako celku.

V prvních dvou kapitolách se autorka pokusila stručně zhodnotit výpověď dostupných písemných pramenů k postavení řemeslníků obecně a následně speciálně ke zpracování kovů. Mohla zde vycházet se souborných studií J. Tomase, D. Třeštíka a B. Krzemieńské, T. Petráčka či P. Charváta. Autorka správně poukazuje na limitovanou výpověď písemných pramenů zaznamenávajících jistě jen zlomek raně středověké reality. Pozoruhodný je úbytek zmínek o řemeslnících obecně na prahu vrcholného středověku.

Další část práce představuje katalog, tedy východisko archeologického hodnocení problematiky. Autorka se pokusila o co nejúplnější excerpce publikovaných údajů i digitálních zdrojů (ADČ). Výsledkem této náročné činnosti je evidenci 111 lokalit z území Čech a Moravy s doklady zpracování železa (jak hutnictví, tak kovářství) a 14 lokalit, kde lze předpokládat zpracování neželezných kovů. Evidence bohužel kolísá od identifikace celých výrobních areálů až k ojedinělým nálezům strusky v sídlištních objektech. V mnoha případech nebylo možno stručné zmínky ověřit, což může mít vliv především na validitu datování na základě keramiky, které se v řadě oblastí v posledních desetiletích změnilo. S těmito problémy se však v archeologii přirozeně potýká každý pokus o syntetický pohled.

Závěrečné kapitoly sumarizují výpověď katalogu a pokouší se o postžení hlavních trendů. Autorka poukazuje na minimální počet dokladů z období před vytvářením prvních „státních útvarů“. V následujícím období výrazně narůstá jak evidence v rámci centrálních

lokalit, tak ve venkovském prostředí. Pozoruhodný je rozdíl mezi Moravou, kde evidujeme několik celých oblastí zaměřených na exploataci železné rudy a Čechami, kde je počet hutnických pracovišť podstatně menší. Podobný rozdíl platí i pro evidenci zpracování barevných kovů.

Nelze přirozeně očekávat, že toto široké a komplikované téma může být vyčerpáno v rámci bakalářské práce. V jejím kontextu poněkud postrádám pouze vynesení evidovaných lokalit do map a výraznější konstatování některých negativních zjištění (např. absence evidence řemesel v rámci klášterních areálů). Více pozornosti by mohlo být věnováno i obecným otázkám reflektovaným západoevropskou literaturou (v poslední době zejm. J. Henning).

Celkově lze ovšem konstatovat, že práce D. Wollnerové zcela naplňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji tedy k dalšímu řízení.

V Praze 1. září 2012

PhDr. Ivo Štefan, PhD.